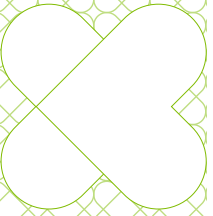

**BROCHURE VOOR
FAMILIE EN BETROKKENEN**
VAN MENSEN MET EEN
PSYCHOTISCHE KWETSBAARHEID
KLINIEK 2

ONZELIEVEVROUW
PSYCHIATRISCH ZIEKENHUIS BRUGGE **MENSEN.ANDERS BEKEKEN**

Je bent partner of familielid van een patiënt opgenomen in een afdeling voor mensen met een psychotische kwetsbaarheid. Met deze brochure voor familie en betrokkenen willen wij je graag informeren over onze werking. Tijdens het volledige behandeltraject staat de patiënt centraal, maar ook familie en partner zijn belangrijke schakels in de behandeling voor zowel patiënt als hulpverlener. We streven dan ook naar een kwaliteitsvol onthaal en een goede informatieverstrekking.

BEHANDELAANBOD VOOR MENSEN MET EEN PSYCHOTISCHE KWETSBAARHEID

De drie afdelingen voor mensen met een psychotische kwetsbaarheid zijn er voor volwassenen van 18 tot 60 jaar.

Bij een psychose ziet, hoort, ruikt of voelt de patiënt dingen die er niet zijn (hallucinaties) of is hij/ zij overtuigd van dingen die door andere mensen niet als werkelijk worden beschouwd (wanen). De patiënt verliest dus het contact met de realiteit om zich heen. Vaak steken ook nog andere klachten de kop op, zoals veranderde gevoelens, veranderd gedrag of verward denken. Weinig initiatief nemen, geen zin in sociale contacten, minder concentratie... kunnen ook kenmerkend zijn voor een psychose.

Het ontstaan van een psychose hangt hoofdzakelijk af van twee factoren: de kwetsbaarheid voor de aandoening en de gevoeligheid voor stress.

Voor het behandelaanbod van mensen met een psychotische kwetsbaarheid zijn er drie afdelingen:

- ✂ dagbehandeling voor mensen met een psychotische kwetsbaarheid (afdeling 20);
- ✂ residentiële behandeling voor mensen met een acute psychose (afdeling 21);
- ✂ residentieel behandelaanbod voor langer durende psychose (afdeling 22).

Verdere informatie over de afdelingen vind je terug in de afdelingsbrochures.

Herstellen van een psychose is een proces van vallen en opstaan. In de ondersteuning van het herstel gaan we zoveel mogelijk uit van de wensen en behoeften van de patiënt zelf en zijn/haar omgeving. De begeleider staat naast de patiënt, denkt mee en ondersteunt waar nodig. Hierbij volgen we het tempo van de patiënt opdat hij/zij stapsgewijs de regie van het leven weer in handen kan nemen. De begeleiders hebben hierbij vanuit een opgebouwde vertrouwensrelatie een motiverende, stimulerende en ondersteunende rol. Zij zullen waar nodig ook kritische vragen stellen, nieuwe ideeën aanbrengen of begrenzen.

Samen-spraak en samen-werking vormen een rode draad tijdens de verschillende therapieën. Het is de werkwijze bij uitstek om jouw familielid bij te staan in het maken van keuzes.

De behandeling van een psychose bestaat uit verschillende pijlers die afhankelijk zijn van de fase van het ziekteproces. We werken vanuit verschillende therapeutische invalshoeken en met een veelheid aan methoden en technieken.

De opname zien we als een tijdelijke schakel in het hulpverleningsproces en duurt enkel zolang als nodig. Daarom betrekken we - mits instemming van de patiënt - familie en andere betrokkenen en/of externe zorgverleners van bij de opname.

Pijlers van het behandelingsproces

Open Dialoog

Actieve samenwerking met de familie en het ruimere sociale netwerk is één van de hoekstenen in onze 'Open Dialogue'-benadering. Het onmiddellijk betrekken van de familie en anderen is zeer noodzakelijk. Familieverbanden stoppen immers nooit, ook niet als men elkaar een tijdlang uit het oog heeft verloren of het contact door een psychose te moeilijk bleek.

De familiale band blijft en de nood om als familielid je verhaal en soms heftige emoties kwijt te kunnen, is groot. Voor de behandeling en het herstel van de patiënt is het van cruciaal belang om ruimte te creëren voor het samen spreken, respectvol luisteren en dialogeren.

Alle relevante betrokkenen participeren - mits toestemming van de patiënt - vanaf de start. Er wordt samen gesproken en gezocht naar mogelijke doelen, krachten en hulpbronnen met focus op het hier en nu.

Milieutherapie en verpleegkundige begeleiding

Het milieu waarin de totale behandeling plaatsheeft, wordt op een methodische manier ingezet om een optimaal herstel en positieve evolutie te bevorderen. Verpleegkundigen faciliteren het therapeutisch milieu op de afdeling waarbij steun, veiligheid en vertrouwen op de voorgrond staan. Zij zijn gericht op de totale persoon en de verschillende facetten van de problematiek (psychisch, lichamelijk, sociaal en zingeving).

Medicamenteuze therapie

Verschillende geneesmiddelen kunnen helpen bij de behandeling van een psychose. Antipsychotica gaan de verschijnselen van een psychose tegen en helpen een volgende psychose voorkomen.

Individuele en groepspsychotherapie

Bij psychotherapie staat het praten over psychische problemen centraal. Psychische klachten verminderen of beter hanteerbaar maken, is het doel van psychotherapie.

Psycho-educatie

Psycho-educatie of voorlichting is bedoeld om inzicht te krijgen in de psychotische klachten en te leren omgaan met de gevolgen ervan.

Vaardigheidstrainingen

Indien aangewezen, kan er getraind worden op sociale, cognitieve, huishoudelijke of maatschappelijke vaardigheden.

Activering, ondersteunende en structurerende begeleiding

Activering omvat activiteiten die erop gericht zijn om patiënten te ondersteunen bij het vinden van een geschikte dagbesteding onder de vorm van arbeid (al dan niet betaald), opleiding, vrije tijd en ontmoeting.

Hervalpreventie

Tijdens de behandeling kan een signaleringsplan nuttig zijn. Een signaleringsplan is een hulpmiddel om een dreigende terugval te herkennen en te voorkomen. Ook jij als partner, familielid (of andere persoon uit de nabije omgeving van de patiënt) kan bij het signaleringsplan betrokken worden (cf. folder signaleringsplan).

VOORSTELLING VAN HET INTERDISCIPLINAIR TEAM

Voor de behandeling is de patiënt omringd door een veelzijdig team. Overleg en samenwerking tussen de verschillende disciplines, de patiënt én de familie resulteren in een individueel behandelplan.

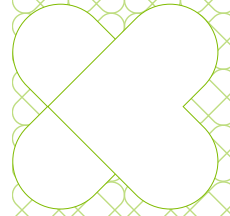
De **afdelingspsychiater** is de eindverantwoordelijke. Patiënten kunnen bij de arts terecht voor vragen in verband met de diagnose, behandeling, medicatie...

De **afdelingscoördinator** is de leidinggevende van de afdeling en coördineert de zorg van alle patiënten die op de afdeling verblijven. Problemen die verband houden met het verblijf bespreek je bij voorkeur met de afdelingscoördinator.

Aan iedere afdeling is een **psycholoog** verbonden. De psycholoog verricht het psychodiagnostisch testonderzoek en begeleidt de patiënt psychotherapeutisch. Dit kan individueel of in groep gebeuren.

De **verpleegkundigen en zorgkundigen** staan in voor de dagelijkse begeleiding. Voor iedere patiënt is er een verantwoordelijk verpleegkundige. Deze verpleegkundige is tijdens het verblijf op de afdeling de individuele begeleider en het aanspreekpunt voor patiënt en familie. Uiteraard kan men bij afwezigheid van de verantwoordelijk verpleegkundige ook terecht bij de andere collega's.

De **maatschappelijk werker** staat in voor advies en begeleiding bij administratieve, sociaaljuridische, financiële en sociaaleconomische zaken (o.a. wonen, werken, vrije tijd). De maatschappelijk werker onderhoudt ook de contacten met familieleden van de patiënt.

De **ergotherapeut** besteedt aandacht aan de moeilijkheden bij activiteiten in het dagelijks leven van de patiënt. Concrete opdrachten stimuleren de zelfredzaamheid en het herstel van het activiteitsniveau. De **creatief therapeut** werkt aan de behandeldoelstellingen door gebruik te maken van creatieve methodieken en materialen (verf, klei, potlood, collage...).

De **bewegingstherapeut** geeft non-verbale therapie of psychomotorische therapie (PMT) genaamd. Via spel- en sportsituaties, bewegingsopdrachten en relaxatie, leert de patiënt spanningen en emoties te herkennen en er nadien beter mee om te gaan.

De **muziektherapeut** zet muziek in als middel om mensen aan te zetten tot beweging, exploratie of rust. Via muziek kunnen patiënten experimenteren met nieuw gedrag, hun gevoelens leren uiten en tot verwerking komen.

Daarnaast kan er ook een **groepsbegeleider, familietherapeut, jobbegeleider of een medewerker zinzorg & pastoraal** ingeschakeld worden.

CONTACT MET JOU ALS FAMILIELID

Wij vinden het belangrijk dat patiënten een eigen netwerk opbouwen, sociale contacten aangaan en we stimuleren het onderhouden van contact met de familie. Zonder uitdrukkelijke toestemming van de patiënt kunnen wij echter geen persoonlijke informatie aan jou verstrekken. Daarom moedigen wij het rechtstreeks bespreken van je vragen met de patiënt sterk aan.

We zetten in op een 'Open Dialogue'- benadering. Met instemming van de patiënt nodigen we alle belangrijke personen uit voor een open samenspraak.

Wanneer contact niet mogelijk is of indien je vragen hebt over de aard van de behandeling, zullen de hulpverleners met de patiënt bespreken of er persoonsgebonden informatie met je mag worden gedeeld. We houden deze gesprekken bij voorkeur met patiënt en familie samen.

Indien de patiënt helemaal geen familiecontact wil, zal

dit een gespreksonderwerp zijn in de begeleiding. Wij respecteren echter de wens van de patiënt. Hiervoor zijn we als behandelaars van jouw familielid uitdrukkelijk gebonden aan de wet op de privacy, de wet op de patiëntenrechten en het beroepsgeheim. Alleen in uitzonderlijke situaties wordt hiervan afgeweken, bijvoorbeeld wanneer de veiligheid of de gezondheid van de patiënt in het gedrang komt.

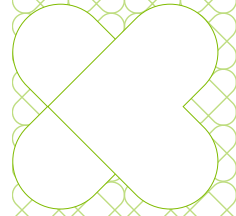
Familiebegeleiding

Wie nauw betrokken is op de patiënt heeft vaak heel wat vragen. Wij vinden een optimale samenwerking tussen patiënten, familieleden én hulpverleners erg belangrijk (triade). Het is onze opdracht om elke patiënt zo goed mogelijk te begeleiden en te behandelen. Hierbij beschouwen we familieleden als een belangrijke partner.

Van bij de opname opteren we zoveel mogelijk – mits akkoord van de patiënt – voor 'Open Dialogue'. Dit zijn samenkomsten met alle naastbetrokkenen. Via het samen spreken worden de sociale voorgeschiedenis, de levensloop, de bekommernissen en verlangens van de patiënt gedeeld, alsook de zorgen, ervaringen en verhalen van naasten.

De familiebegeleiding kan op vraag van de patiënt of de familie of op advies van het team intensiever worden. Onze maatschappelijk werkers of familietherapeuten staan hiervoor in.

Voor een intensievere vorm van familiebegeleiding kan beroep gedaan worden op onze geschoolde systeemtherapeuten. Zij gaan dan intensiever met het gezin of de context verder op weg vanuit de krachten die in het gezin aanwezig zijn, datgene wat zij al zelf hebben geprobeerd. De therapeut probeert een meer open spreken met elkaar te bevorderen. Al sprekend creëert men een nieuwe meer genuanceerde geschiedenis. Systeemtherapie kan helpen de aanwezige krachten te versterken, de positieve krachten weer vrij te maken, een rijker verhaal te vertellen. In de systemische familietherapie wordt er geen goede oplossing aan de familie voorgesteld. Het zijn de families zelf die nieuwe oplossingen vinden, die bij hen passen.

SPECIFIEK FAMILIEAANBOD IN KLINIEK 2

Familiecontactpersoon

Tijdens de opname van jullie familielid bestaat de mogelijkheid om eens te praten met een ander ervaren familielid (cf. flyer Familie voor Familie).

Informatie voor familieleden en naastbetrokkenen

Voor wie in een psychose belandt, vormen familie en vrienden vaak het eerste vangnet. Onderzoek heeft het belang van familie en vrienden bij het herstel en het voorkomen van een volgende psychose aangetoond. Een psychose is een ingrijpende gebeurtenis en roept veel vragen op. Met het aanbieden van informatie proberen we alle betrokkenen te ondersteunen. De afdelingen voor mensen met een psychotische kwetsbaarheid organiseren daarom volgende ondersteuningsinitiatieven:

☘ Infoavonden

Maandelijks organiseren we op de eerste dinsdag van de maand een infosessie over het aanbod van de diverse teams binnen de psychosekliniek. Deze sessies worden gegeven door een duo: een hulpverlener en een ervaren familielid. Verdere informatie kunnen jullie bekomen bij de maatschappelijk werker van de afdelingen.

☘ Familie voor Familie

Familie voor Familie wil de brug maken tussen patiënt, familie en de hulpverleners. De deelnemende familieleden van de afdelingen voor mensen met een psychotische kwetsbaarheid komen driemaandelijks bijeen en zijn toegankelijk voor familieleden en naastbetrokkenen. Deze bijeenkomsten worden

begeleid door een afdelingscoördinator en een maatschappelijk werker. De vergaderingen hebben een adviserend karakter en bieden de aanwezigen de mogelijkheid opmerkingen en suggesties te uiten rond de algemene werking van de afdelingen psychosezorg. Het is de bedoeling dat we ervoor zorgen dat er voldoende aandacht is voor de belangen van families en patiënten.

Wie verdere informatie wenst over de familiewerking of interesse heeft om aan te sluiten, kan contact nemen met:

- ☘ Anouck Allomène, maatschappelijk werker verbonden aan de afdeling 22. 050 30 17 71
anouck.allomene@pzonzelievevrouw.be
- ☘ Johan Daveloose, afdelingscoördinator op afdeling 22. 050 30 17 22
johan.daveloose@pzonzelievevrouw.be

☘ Info- en gespreksgroep (InFoP)

Een vijftal informatieve sessies informeren en ondersteunen familieleden. Je krijgt er o.a. informatie over psychose, oorzaken en verloop, behandelingsmogelijkheden, heropnemen van sociale rollen...

☘ Praatkaffee Psychose 'De Stem'

Ontmoetingsforum en informatieavonden rond een bepaald thema. Voor meer informatie kun je terecht bij:

- ☘ het team;
- ☘ de websites van het ziekenhuis (www.pzol.v.be);
- ☘ Praatkaffee Psychose 'De Stem' (www.praatkaffee-destem.be).

FAMILIEVERENIGINGEN

Similes

Vereniging voor gezinsleden en nabij betrokkenen van personen met psychiatrische problemen. Similes verenigt partners, ouders, kinderen, broers en zussen, vrienden... kortom iedereen die betrokken is bij een psychisch zieke en ongeacht of deze persoon thuis woont of is opgenomen in een ziekenhuis dan wel beschut of zelfstandig woont.

Meer info: www.similes.be.

Familieplatform Geestelijke Gezondheid VZW

Platform gecreëerd om aan de slag te gaan met alle mogelijke vormen van participatie binnen de geestelijke gezondheidszorg. Men wil een brug vormen tussen de families, de lokale projecten en de ziekenhuizen.

Meer info: www.familieplatform.be.

KOPP

Het is belangrijk dat ook kinderen heldere uitleg krijgen over de problemen van hun vader of moeder.

Zij kunnen geconfronteerd worden met onbegrijpelijk gedrag van een ouder en voelen zich soms verantwoordelijk. Het is nodig voldoende aandacht te hebben voor **Kinderen van Ouders met Psychiatrische Problemen**, ook KOPP genoemd. Regelmatig worden er KOPP-bijeenkomsten voor kinderen tussen 8 en 12 jaar en 16+ georganiseerd. Je kunt je hierover informeren bij de maatschappelijk werker van de afdeling.

FAMILIETEVRDENHEID

Als familielid of naastbetrokkene krijg je voortaan de mogelijkheid om een tevredenheidsenquête in te vullen waarmee wij jouw ervaringen met (aspecten van) het ziekenhuis, de behandeling en de medewerkers in kaart willen brengen. Wij zullen daarvoor expliciet jouw toestemming vragen en je deelname eraan is vrij. Het aanbieden van de vragenlijst en de deelname gebeuren conform het privacybeleid van het ziekenhuis – cf. www.pzonzelievevrouw.be/privacybeleid-gdpr.

OMBUDSDIENST

Elke medewerker van het ziekenhuis probeert jouw familielid met de beste zorgen te omringen. Toch kan het zijn dat aspecten van de behandeling of tussenkomsten van een team(lid) niet aan jouw verwachtingen voldoen. Elk teamlid is steeds bereid om hierover met jou in gesprek te gaan.

Indien je je desondanks niet geholpen voelt, dan kun je de interne ombudspersoon contacteren:

Marc Simoens - 050 30 18 14

of via marc.simoens@pzonzelievevrouw.be.

FAMILIERAAD

Het ziekenhuis werkt aan de uitbouw van een Familieraad, die een belangrijke pijler van ons familiebeleid is. We doen dit in nauwe samenwerking met Similes die daarvoor haar knowhow met ons deelt.

De Familieraad is een onafhankelijk beleidsadviserend orgaan binnen het PZ Onzelievevrouw Brugge voor alles wat de familie en familieaangelegenheden betreft. Op die manier draagt de Familieraad bij aan de actieve participatie van familie en naastbetrokkenen in zorg en beleid. Wij nodigen ook jou uit om je voor de Familieraad te engageren. Contacteer daarvoor een teamlid van de afdeling of maak je bedoeling kenbaar via familieraad@pzonzelievevrouw.be.

FOLDERS

Vraag gerust naar onze andere folders:

- ☒ afdelingsbrochure dagbehandeling voor mensen met een psychotische kwetsbaarheid, afdeling 20;
- ☒ afdelingsbrochure residentiële behandeling voor mensen met een acute psychose, afdeling 21;
- ☒ afdelingsbrochure residentieel behandeling voor langerdurende psychose afdeling 22;
- ☒ signaleringsplan;
- ☒ metabool syndroom;
- ☒ gezonde levensstijl;
- ☒ medicatiebrochure;
- ☒ flyer Familie voor Familie;
- ☒ de Passerelle (Activiteiten Centrum Kliniek 2).

CONTACT

Afdeling 20

verpleegkundigen 050 30 18 20
Saartje Debosschere,
maatschappelijk werker 050 30 18 83

Afdeling 21

verpleegkundigen 050 30 18 21
Joke Standaert,
maatschappelijk werker 050 30 18 76

Afdeling 22

verpleegkundigen 050 30 18 22
Anouck Allomène,
maatschappelijk werker 050 30 17 71

MENSEN.
ANDERS
BEKEKEN

MENSEN.
ANDERS
BEKEKEN

PZ Onzeliëvrouw
Koning Albert I-laan 8
8200 Brugge
050 30 18 00
info@pzonzeliëvrouw.be
www.pzonzeliëvrouw.be